

Opinnäytetyö (AMK)

Tietojenkäsittely

Sähköisen liiketoiminnan järjestelmät

2012

Teemu Koskinen

VERKKOSIVUSTON SUUNNITTELU JA TOTEUTUS WORDPRESS- JULKAISUJÄRJESTELMÄLLÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma | Sähköisen liiketoiminnan järjestelmät

Huhtikuu 2012 | 39

Ohjaaja: Päivi Killström

Teemu Koskinen

VERKKOSIVUSTON SUUNNITTELU JA TOTEUTUS WORDPRESS- JULKAISUJÄRJESTELMÄLLÄ

Tämän opinnäytetyön aiheena oli www-sivujen suunnittelu ja toteutus avoimen lähdekoodin WordPress-julkaisujärjestelmää käyttäen. Opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantona Hospitaller Order of St John of Jerusalem ritarikunnalle. Sivuille haluttiin kaksi eri osiota: julkinen puoli sekä suljettu, ritarikunnan jäsenille tarkoitettu osio. Opinnäytetyön päätavoite oli luoda ritarikunnalle uudet ja toimivat www-sivut. Toinen tavoite oli tutkia miten hyvin WordPress soveltuu tämänkaltaisen projektin toteutukseen. Opinnäytetyön alussa käydään läpi WordPress-julkaisujärjestelmän keskeisiä ominaisuuksia, toimintoja sekä asetuksia. Työn loppupuolisko keskittyy varsinaisten www-sivujen suunnitteluun ja toteutukseen.

Blogialustana tunnettu WordPress on saavuttanut viime vuosina yhä enemmän suosiota eri verkkosivujen sisällönhallintajärjestelmänä. WordPress on ilmainen ja suhteellisen helppokäyttöinen vaihtoehto erikokoisten www-sivujen ylläpitoon. Opinnäytetyössä ei lähdetty tekemään erillistä vertailua eri julkaisujärjestelmien välillä, vaan keskityttiin ainoastaan WordPressiin, koska myös toimeksiantajan toiveena oli että sivut toteutettaisiin kyseistä järjestelmää käyttäen.

Hospitaller Order of St John of Jerusalem ritarikunnalla ei ollut ennestään lainkaan omia verkkosivuja, joten työ aloitettiin melko puhtaalta pöydältä. Sivujen pääasiallinen tarkoitus on tarjota vierailijoille tietoa ritarikunnan toiminnasta. Jäsenille tarkoitettua suljettua osiota voidaan puolestaan käyttää lähinnä ritarikunnan jäsenien viestintäkanavana.

Sivustoa alettiin työstämään vuoden 2012 alussa ja työtä jatkettiin vaihtelevalla tahdilla aina huhtikuun alkuun asti, jolloin sivut julkaistiin. Ritarikunta oli tyytyväinen lopputulokseen ja piti WordPressiä heidän tarpeisiinsa sopivana julkaisujärjestelmänä. Kaiken kaikkiaan toimeksianto vastasi sille asetettuja tavoitteita ja saatiin valmiiksi ajallaan.

ASIASANAT:

julkaisujärjestelmä, wordpress, www-sisällönhallintajärjestelmä

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Business Information Technology | e-Business systems

April 2012 | 39

Instructor: Päivi Killström

Teemu Koskinen

DESIGNING AND IMPLEMENTING A WEBSITE USING WORDPRESS CONTENT MANAGEMENT SYSTEM

The aim of this thesis was to design and implement a website by using WordPress - an open source content management system. Thesis was commissioned by Hospitaller Order of St John of Jerusalem. Website comprises of two parts: public section and closed section for members only. Main goal of the project was to design a new and working website. Second goal was to study how well WordPress performs in a project like this. The first half of thesis focuses on WordPress in general - features, functions and settings. Second half focuses on the actual designing and implementing process.

During the past years WordPress, better known as a blogging platform, has become more and more popular as a content management system in different websites. WordPress is free and relatively easy option for maintaining different kinds of websites. In this thesis there is no comparison between different content management systems as the main emphasis is on WordPress according to commissioner's special request.

Hospitaller Order of St John of Jerusalem did not have any kind of previous website, so the work process started from very beginning. The main purpose of the website is to offer information about the Hospitaller order to the people who visit the site. The members section can be used as an information channel between members of the Hospitaller order.

The project started early 2012 and it continued until the beginning of April when the site was published. Hospitaller order was very pleased with the site. They found out that WordPress was a good system for their needs. Overall the project was a success and it was completed in time.

KEYWORDS:

content management system, wordpress, web design

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 PROJEKTI	7
3 WORDPRESS	8
3.1 Asennus	9
3.2 Käyttöliittymä	12
3.3 Asetukset	13
3.4 Käyttäjät	20
3.5 Teemat	22
4 VERKKOSIVUN SUUNNITTELU	25
4.1 Rakenne ja ulkoasu	25
4.2 Teema	28
5 VERKKOSIVUN TOTEUTUS	29
5.1 Sivut ja sisältö	30
5.2 Muotoilut	31
5.3 Kirjautuminen	32
5.4 Hakukoneoptimointi	35
5.5 Käyttöönotto	36
6 YHTEENVETO	37

KUVAT

Kuva 1. Tietokannan luominen	10
Kuva 2. Onnistunut asennus	11
Kuva 3. Ohjausnäkyvä	12
Kuva 4. Tervetuloa viesti	13
Kuva 5. Yleiset asetukset	14
Kuva 6. Kirjoittamisen asetukset	15
Kuva 7. Lukemisen asetukset	16
Kuva 8. Keskustelun asetukset	17

Kuva 9. Avatar-kuvat	17
Kuva 10. Mediakirjaston asetukset	18
Kuva 11. Tietosuoja-asetukset	19
Kuva 12. Osoiterakenteen asetukset	19
Kuva 13. Käyttäjät sivu	21
Kuva 14. Lisää uusi käyttäjä	21
Kuva 15. Yksinkertaisen WordPress teeman rakenne	22
Kuva 16. Asennetut teemat	23
Kuva 17. Etusivua	26
Kuva 18. Sisältösivun malli	27
Kuva 19. Toolbox teema	28
Kuva 20. Ilmoitus osoitteessa www.hosj.fi	29
Kuva 21. Favicon nettiselaimen osoiterivillä	30
Kuva 22. Päävalikko ja Jäsenille linkki	32
Kuva 23. Kirjautumissivu	34
Kuva 24. Muokattu kirjautumissivu	35
Kuva 25. Valikko sisään kirjautuneille jäsenille	35

LIITTEET

Liite 1. Ritarikunnan kommentteja projektista.

1 JOHDANTO

Erilaisten julkaisujärjestelmien käyttö yleistyy jatkuvasti eri verkkosivujen toteutuksissa. Tarjolla on lukuisia ilmaisia avoimen lähdekoodin järjestelmiä, kuten esimerkiksi Joomla, Drupal sekä WordPress. Opinnäytetyössä keskitytään WordPress-julkaisujärjestelmään ja käsitellään sen käyttöönottoa Hospitaller Order of St John of Jerusalem ritarikunnan uusien verkkosivujen yhteydessä. Ritarikunnalla ei ollut ennestään lainkaan omia www-sivuja, mutta tarve sivuille kuitenkin oli olemassa ja sivujen toteutusta oli mietitty jo jonkin aikaa. Sivujen kautta halutaan jakaa tietoa ritarikunnan toiminnasta sekä tarjota ajankohtaisia tiedotteita ynnä muuta jäsenille tarkoitettua tietoa erillisen suljetun osion kautta. Työ toteutettiin WordPressin suomenkielisellä versiolla 3.3.1, joka julkaistiin 3. tammikuuta 2012.

Alunperin tarkoitukseni oli tehdä vertailua eri julkaisujärjestelmien välillä ja pohtia mikä sopisi parhaiten juuri tähän projektiin. Erot eri järjestelmien välillä voivat olla suuriakin, joten pientä suunnittelua olisi hyvä tehdä etukäteen. Esimerkiksi Drupal saattaisi olla hieman liian raskas pienehkölle (yhteensä alle 20 sivua) sivustolle, Joomla puolestaan käyttöliittymältään vähemmän käyttäjäystävällinen kuin WordPress. Itselläni oli kuitenkin jo ennestään jonkinlainen tunnemaailma eri julkaisujärjestelmistä ja toimeksiantajalla oli selkeä toive, että sivut toteutettaisiin WordPressiä käyttäen, joten päätin jättää eri julkaisujärjestelmien vertailun pois työstäni.

Projektin tavoitteena oli rakentaa toimivat ja helposti päivitettävät sivut, jotka palvelevat hyvin ritarikunnan jäseniä sekä myös satunnaisia vierailijoita, jotka etsivät tietoa ritarikunnasta. Lisäksi ritarikunnan jäseniä varten haluttiin erillinen salasanasuojattu osio, johon tulisi tietoa muun muassa erilaisista tapahtumista, jäsenrekisteri ynnä muuta ainoastaan jäsenille tarkoitettuja asioita. Työ aloitettiin tammikuussa 2012 ja valmiit sivut julkaistiin huhtikuun alussa.

2 PROJEKTI

Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Hospitaller Order of St John of Jerusalem ritarikunta, jolla on takanaan pitkä historia. Ritarikunta tekee caritatiivista työtä auttamalla köyhiä ja vähäosaisia, sekä osallistumalla edellä mainittuihin projekteihin yhdessä muiden tahojen kanssa. Ritarikunnalla on Suomessa noin viisikymmentä jäsentä.

Ensimmäinen keskustelu koskien ritarikunnan www-sivuja käytiin joulukuussa 2011. Kuten jo aiemmin todettiin, ritarikunnalla ei ollut vielä ennestään omia www-sivuja. Työn lähtökohdaksi otettiin toimivan ja selkeän sivuston toteuttaminen. Toimeksiantaja toivoi myös, että sivujen päivityksiä voisi tehdä jatkossa itse, eli sivut tulisi rakentaa jonkin julkaisujärjestelmän päälle. Julkaisujärjestelmäksi valikoitui heti WordPress, koska se oli toimeksiantajan toive ja minullekin entuudestaan tuttu. Kävimme läpi yleisiä asioita sivujen sisältöön, rakenteeseen ynnä muuhun liittyen. Selvisi että sivuille halutaan kaksi eri osiota: julkiset sivut, jotka ovat kaikkien nähtävillä sekä erillinen jäsenille tarkoitettu suljettu osio. Sivuille oli tehty jo alustava layout mainostoimisto Designian toimesta, eli sivujen ulkoasun suunnitteluun ei tarvitsisi käyttää paljoakaan aikaa. Myös domain (<http://www.hosj.fi>) ja www-palvelin olivat valmiina sivustoa varten. Projekti jäi pienelle tauolle vuoden loppuun asti ja jatkui tammikuun puolella saatua lisätietoja & materiaalia sivuja varten.

Kaiken kaikkiaan suunnitelma projektin suhteen oli melko suurpiirteinen emmekä sopineet tarkempia yksityiskohtia tai vaatimuksia kirjallisesti. Työ eteni kuitenkin hyvin ja erilaisia muutoksia ja lisäyksiä tehtiin hyvässä yhteisymmärryksessä matkan varrella.

3 WORDPRESS

WordPress on avoimen lähdekoodin julkaisujärjestelmä, jonka ensimmäinen versio julkaistiin vuonna 2003. Sitä edelsi vuonna 2001 alkunsa saanut b2/cafelog blogialusta. WordPress on tehty PHP-ohjelmointikielellä ja se käyttää MySQL-tietokantajärjestelmää tietojen tallentamiseen. Lisenssinä on GPLv2 (GNU General Public License), mikä antaa kenelle tahansa mahdollisuuden käyttää, kopioida, muuttaa ja jakaa edelleen ohjelmistoa ja sen lähdekoodia (WordPress 2012).

WordPress luotiin alunperin blogien ylläpitoa ja hallintaa varten. Vuosien varrella se on kuitenkin saavuttanut yhä enemmän ja enemmän suosiota kokonaisvaltaisena sisällönhallintajärjestelmänä. Nykyään se on maailman suosituin sisällönhallintajärjestelmä ja se on käytössä yli 70 miljoonalla www-sivulla. Vuodesta 2011 lähtien uusia WordPress-sivustoja syntyy noin 100 000 kpl joka päivä (WordPress Sites in the World 2012 & Google 2012).

Yksi WordPressin keskeisistä ajatuksista on järjestelmän pitää ytimen lähdekoodi mahdollisimman yksinkertaisena ja nopeana. Kuitenkin samalla aktiiviselle kehitysyhteisölle on tarjolla rikas rajapinta, joka mahdollistaa uusien lisäominaisuuksien ja laajennusten tekemisen (WordPress 2012). Erilaisia lisäosia (eng. plugins) on tarjolla tuhansia erilaisia (tarkalleen ottaen 17 837 tätä kirjoitettaessa). Lisäosien avulla voidaan lisätä WordPressiin uusia toimintoja, kuten esimerkiksi kuvagalleria, keskustelupalsta, erilaisia lomakkeita ja niin edelleen. Valmiita lisäosia löytyy todella moneen eri tarpeeseen ja suurin osa niistä on ilmaisia ja ladattavissa WordPress.org sivustolta.

Lisäosien lisäksi yksi tärkeä osa WordPressiä ovat erilaiset teemat (eng. themes), joiden avulla sivuston ulkoasua voidaan muuttaa helposti yhdellä klikkauksella (WordPress 2012). Kuten lisäosiakin, myös teemoja on tuhansia erilaisia, ilmaisia sekä kaupallisia. Käyttäjät voivat luoda kokonaan uusia teemoja ja halutessaan jakaa ne muille käyttäjille WordPress.org sivulla, mikäli ne täyttävät GPL-lisenssi ehdot.

3.1 Asennus

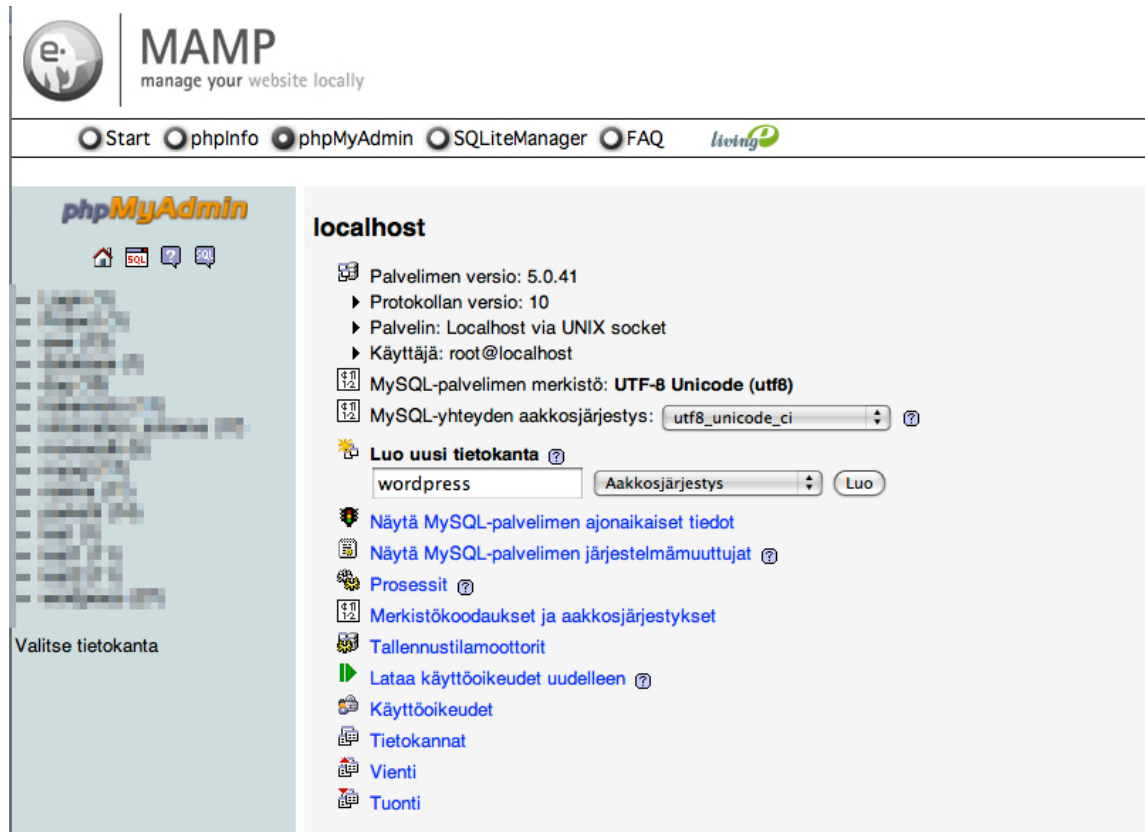
WordPressin uusin versio on 3.3.1, toimiakseen se vaatii www-palvelimen, jossa on vähintään PHP versio 5.2.4 ja MySQL versio 5.0. WordPress 3.2 version vähimmäisvaatimukset ovat PHP:n osalta versio 4.3 ja MySQL versio 4.1.2. Palvelimena suositellaan käytettäväksi joko Apachea tai Nginxiä (WordPress 2012). Nykyään suurin osa verkkopalveluntarjoajista tarjoaa valmiita työkaluja, kuten Fantastico, WordPress-alustan asentamiseen. Tässäkin toimeksiannossa WordPress asennettiin suoraan webhotellin hallintapaneelista Fantasticoa käyttäen. Koska tätä vaihtoehtoa ei ole aina käytettävissä, käyn läpi miten asennus tehdään manuaalisesti.

Ennen asennusta tarvitaan seuraavat asiat:

- Pääsy www-palvelimelle (joko FTP- tai Shell-yhteyden kautta)
- Tekstieditori
- FTP-ohjelma
- www-selain

(WordPress Codex 2012).

Asennuksen ensimmäinen vaihe on asennuspaketin lataaminen. WordPress on saatavilla useilla eri kielillä, myös suomeksi WordPressin suomalaisilta sivuilta osoitteesta <http://fi.wordpress.org/> . Asennuspaketti on saatavilla sekä .zip että .tar.gz pakattuna. Lataamisen jälkeen tiedostot pitää luonnollisesti purkaa omaan kansioon. Seuraavaksi www-palvelimelle täytyy luoda uusi tietokanta WordPressiä varten. Tähän on useita eri tapoja riippuen käytössä olevasta palvelinohjelmistosta. Kuvassa yksi on esimerkki uuden tietokannan luomisesta PHPMYAdmin hallintatyökalun kautta MAMP kehitysympäristössä.

Kuva 1. Tietokannan luominen

Tietokannan lisäksi täytyy luoda myös MySQL käyttäjä, jolla kaikki oikeudet tietokannan tarkasteluun ja muokkaukseen.

Asennuksen seuraava vaihe on nimetä asennuskansioista löytyvä wp-config-sample.php tiedosto wp-config.php nimiseksi. Sen jälkeen tiedosto täytyy avata tekstieditorissa ja lisätä luodun tietokannan tiedot oikeille paikoilleen. Muokattavat kohdat ovat:

- DB_NAME (tietokannan nimi)
- DB_USER (tietokannan käyttäjätunnus)
- DB_PASSWORD (tietokannan salasana)
- DB_HOST (MySQL-palvelin)
- DB_CHARSET (tietokantatauluissa käytettävä merkistö, esim. utf-8)
- DB_COLLATE (tietokantataulujen tekstikentissä käytettävä merkistön tallennusmuoto, tämän voi käytännössä aina jättää tyhjäksi)

Tietojen tallennuksen jälkeen asennuskansio voidaan siirtää www-palvelimelle. Mikäli WordPress sivusto halutaan näkymään erillisessä osoitteessa, esimerkiksi <http://www.esimerkki.fi/blogi>, tulee asennuskansio nimetä uudelleen, tässä tapauksessa kansion nimeksi tulisi ”blogi”. Asennuksen viimeinen vaihe on asennustiedoston ajaminen palvelimelta. Tämä tapahtuu siirtymällä nettiselaimella osoitteeseen <http://www.esimerkki.fi/wp-admin/install.php> . Mikäli WordPress asennettiin esimerkiksi ”blogi” nimiseen kansioon, asennustiedosto löytyy osoitteesta <http://www.esimerkki.fi/blogi/wp-admin/install.php> (WordPress Codex 2012). Asennus tiedoston ajamisen jälkeen käyttäjän tulee vielä täyttää sivuston nimi, haluttu käyttäjätunnus ja salasana. Näiden vaiheiden jälkeen asennus on valmis.

Kuva 2. Onnistunut asennus

Kuvassa kaksi näkyy asennuksen jälkeinen ilmoitus. Onnistuneen asennuksen jälkeen käyttäjä voi kirjautua sisään äskettäin luotua käyttäjänimeä & salasanaa käyttäen.

3.2 Käyttöliittymä

WordPressin käyttöliittymän keskeisin osa on Ohjausnäky (eng. dashboard), jossa on esillä keskeiset asiat, joiden avulla sivustoa hallinnoidaan. Yläosasta löytyy työkalupakki, jossa on linkit WordPress.org sivustolle, ilmoitukset uusimmista kommentista, linkki uusien sivujen, artikkeleiden, käyttäjien, linkkien ja tiedostojen lisäykseen sekä sisään kirjautuneen käyttäjän tiedot ja linkki profiiliin muokkaukseen. Vasemmassa laidassa on valikko, josta löytyy keskeiset hallintalinkit. Sivuston keskiosa on niin sanottua työaluetta, jonka sisältö muuttuu sen mukaan mikä osio (Artikkelit, Linkit, Sivut, Asetukset...) on aktiivisena.

The screenshot shows the WordPress dashboard interface. On the left is a sidebar menu with options like 'Etusivu', 'Artikkelit', 'Media', 'Linkit', 'Sivut', 'Kommentit', 'Ulkosu', 'Lisäosat', 'Käyttäjät', 'Työkalut', and 'Asetukset'. The main content area is titled 'Ohjausnäky' and contains several widgets:

- Sivullasi nyt:** A summary table showing 1 article, 1 page, 1 category, and 0 avainsanaa. It also shows 1 comment, 1 approved comment, 0 drafts, and 0 spam.
- Pikajulkaisu:** A form for quickly publishing a post, including fields for title, content, and a 'Julkaise' button.
- Viimeisimmät luonnokset:** A section for recent drafts, currently showing none.
- WordPress-uutisia (suomi):** A news section with updates on WordPress 3.3.1, including release dates and download links.
- Muita WordPress-uutisia:** A section for other WordPress-related news, such as 'Reinventing: Chamber of Commerce' and 'BBC Viewpoint on Blackout'.

Kuva 3. Ohjausnäky

Tervetuloa uudelle WordPress-sivustollesi!

Ja eikun menoksi! Alla on lista muutamista asioista, jotka valtaosa ihmisistä tekee asennettuaan uuden WordPress-sivuston. Lisäapua saat myös oikean yläkulman Ohje-välilehden takaa. [Lisävinkkejä englanniksi \(First Steps with WordPress\)](#).

Perusasetukset

Näistä voit aloittaa. Muista painaa tallenna-painiketta kullakin sivulla.

- [Valitse yksityisyysasetukseksi](#)
- [Kirjoita sivustollesi kuvaus ja valitse aikavyöhyke](#)
- [Valitse, voiko sivustollesi jättää kommentteja vai ei](#)
- [Täydennä profiilisi](#)

Onko tämä kaikki jo tuttua kauraa? [Piilota tämä viesti](#).

Lisää oikeaa sisältöä

Tutki ja kokeile esimerkkisivun ja -artikkelin muokkaimen toimintaa. Lopuksi poista esimerkit ja kirjoita omat tarinasi niiden tilalle!

- [Katso mallisivu ja -artikkeli](#)
- [Poista esimerkkisivu ja -artikkeli](#)
- [Luo info-sivu itsestäsi](#)
- [Kirjoita ensimmäinen artikkelsi](#)

Tee sivustostasi yksilöllinen

Käytä nykyistä teemaa — Twenty Eleven — tai [valitse uusi](#). Jos päättydyt teemassa Twenty Eleven niin ohessa muutama tapa joilla voit muokata sivuston ulkonäköä.

- [Valitse vaalea tai tumma väriitys](#)
- [Määritä taustan väri](#)
- [Valitse uusi otsikkokuva](#)
- [Lisää vimpaimia](#)

Kuva 4. Tervetuloa viesti

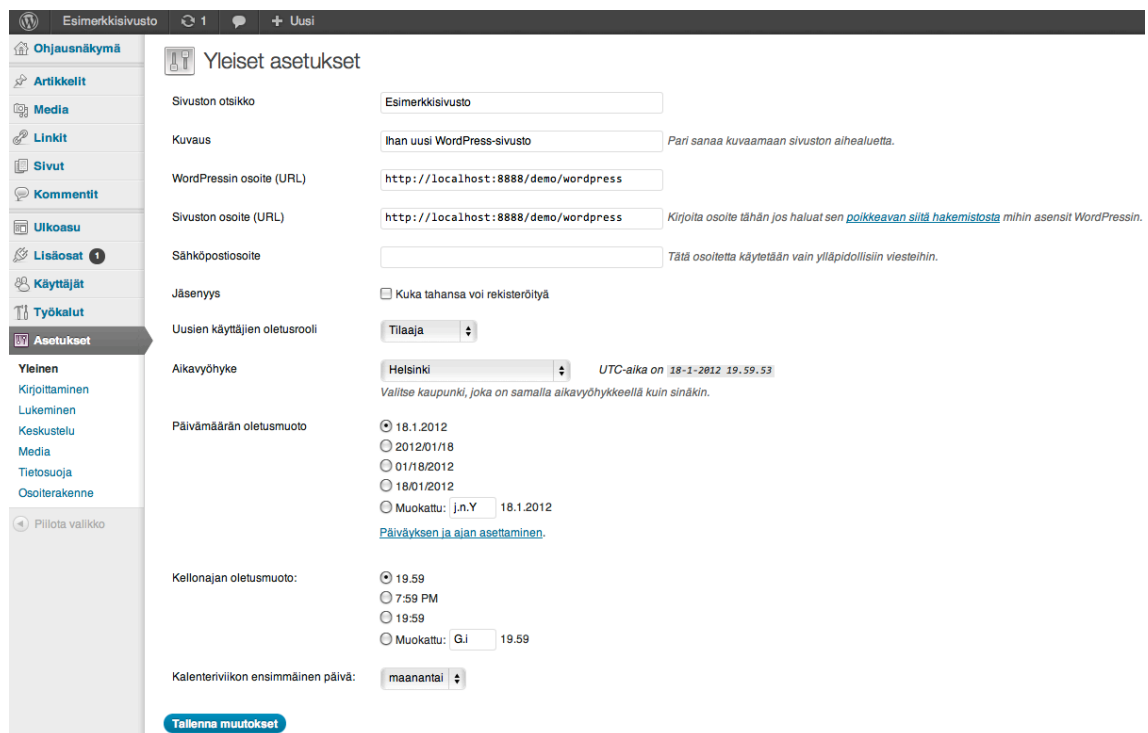
Käyttöliittymä sai melko paljon käytettävyyteen liittyviä uudistuksia 14.12.2011 julkaistussa versiossa 3.3. Näitä uudistuksia ovat muun muassa tiedostojen lisääminen raahaa-ja-pudota menetelmällä, interaktiivisemmat valikot, uudistettu työkalupalkki sekä ohje ja tervetuloa viestit uusille käyttäjille (WordPress 2012). Kuvassa kolme näkyy ohjausnäkyvä asennuksen jälkeen ja kuvassa neljä uusille käyttäjille näkyvä tervetuloa viesti.

3.3 Asetukset

Heti ensimmäiseksi WordPressin käyttöönoton jälkeen on hyvä tutustua asetukseen (eng. settings), jotka löytyvät päävalikon Asetukset sivulta. Asetukset sivulla on yhteensä seitsemän alisivua: Yleinen (eng. general), Kirjoittaminen (eng. writing), Lukeminen (eng. reading), Keskustelu (eng. discussion), Media, Tietosuoja (eng. privacy) sekä Osoiterakenne (eng. permalinks).

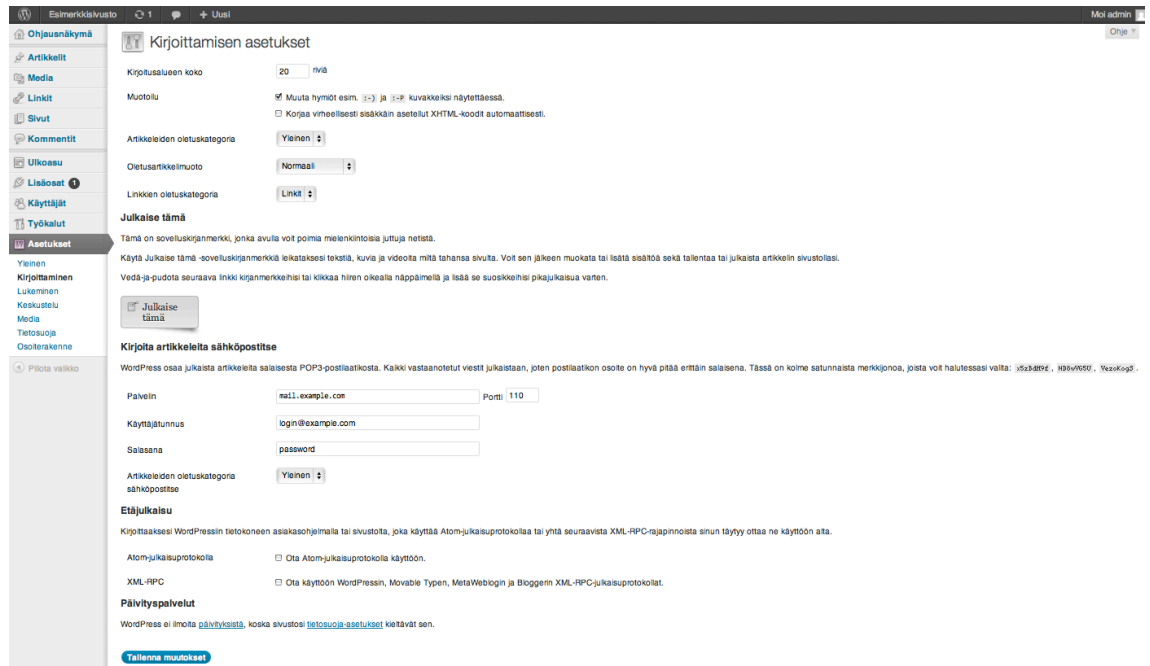
Kuvassa viisi on Asetukset sivun Yleinen-välilehti. Sivulla voidaan määritellä seuraavat asiat: Sivuston otsikko, Kuvaus, WordPressin osoite (URL), Sivuston osoite (URL), Sähköpostiosoite, Jäsenyys, Uusien käyttäjien oletusrooli, Aikavyöhyke, Päivämäärän oletusmuoto, Kellonajan oletusmuoto ja Kalenteriviikon

ensimmäinen päivä. Näistä tärkeimpiä ovat tietysti Sivuston nimi ja Kuvaus, nämä kaksi muodostavat melkein kaikissa teemoissa sivun otsikon (eng. title). Esimerkiksi ”Etusivu – Tervetuloa esimerkkisivustolle!”, ”Etusivu” on Sivuston nimi ja ”Tervetuloa esimerkkisivustolle!” on Sivuston kuvaus. Mikäli uusien käyttäjien rekisteröityminen on sallittu sivustolla, Uusien käyttäjien oletusrooli kohtaan on syytä kiinnittää huomiota. Aika ja päivämäärä asetukset kannattaa luonnollisestikin säätää vallitsevan aikavyöhykkeen mukaisesti.

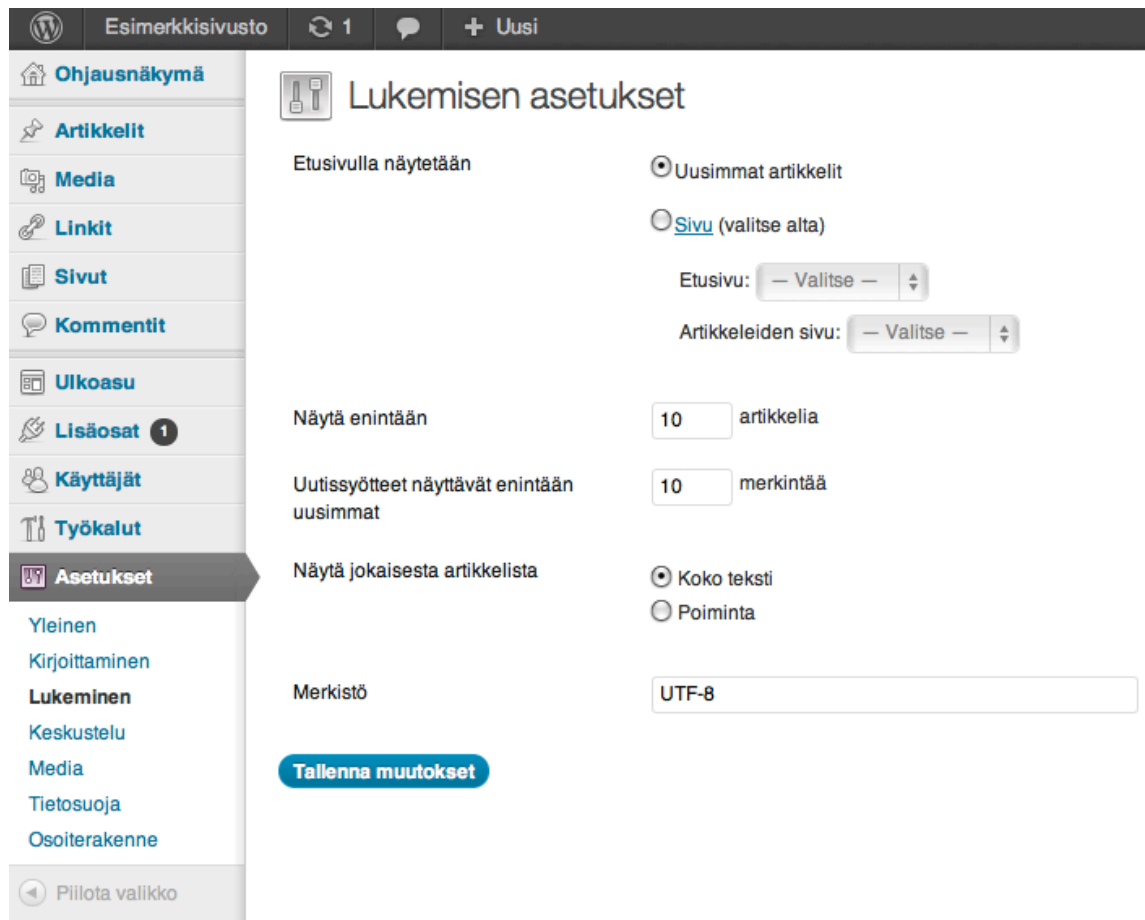
Kuva 5. Yleiset asetukset

Kuvassa kuusi on kuvakaappaus kirjoittamisen asetuksista. Sivulta voidaan säätää muun muassa kirjoitusalueen koko (riveinä), hymiöiden ja xhtml-koodin muotoilua, oletusartikkelimuoto ja linkkien oletuskategoria. Myös artikkeleiden sähköpostijulkaisun (WordPress osaa julkaista artikkeleita suoraan POP3-sähköpostilaatikosta) sekä etäjulkaisun asetukset voidaan määritellä tätä kautta. Valtaosan käyttäjistä ei tarvitse koskea kirjoittamisen asetuksiin lainkaan.

Kuva 6. Kirjoittamisen asetukset

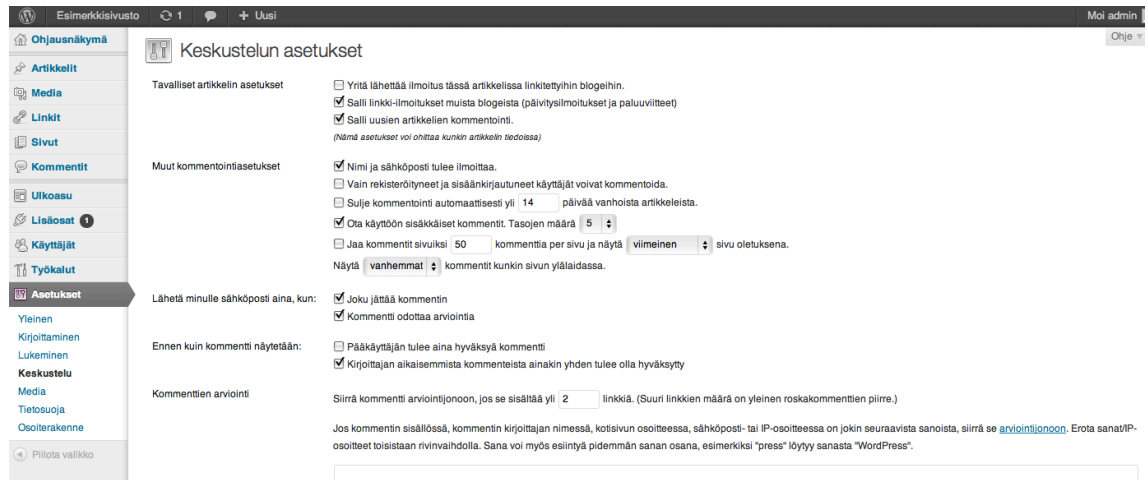
Kuvassa seitsemän näkyy Lukemisen asetukset. Sivulla voidaan määrittää mitä, ja kuinka monta artikkelia, etusivulla näytetään. Tämä on erittäin hyödyllinen asetus silloin, kun halutaan tehdä staattinen sivusto eikä esimerkiksi blogia. Muita asetuksia ovat: kuinka monta uusinta merkintää näytetään uutissyötteistä (rss), näytetäänkö artikkeleista etusivulla ainoastaan poiminta vai koko artikkeli sekä käytettävä merkkistö (oletuksena UTF-8).

Kuva 7. Lukemisen asetukset

Asetusten seuraava kohta on keskustelun asetukset, josta säädetään lähinnä kommentteihin liittyviä asioita. Asetukset ovat tärkeitä mikäli sivusto on blogi tyylinen tai sivuilla halutaan muuten vain ottaa käyttöön eri sivujen ja artikkeleiden kommentointimahdollisuus. Mikäli sivusto yksinkertainen ja staattinen, kommentointimahdollisuus voidaan hyvin kytkeä kokonaan pois päältä. Kuvassa kahdeksan esitetyt Keskusteluasetukset pitävät sisällään paljon eri kohtia, muun muassa halutaanko uusista kommentteista ilmoitus sähköpostitse, voiko kommentteja lähettää vain rekisteröityneet käyttäjät vai kaikki, montako kommenttia yhdellä sivulla näytetään sekä suljetaanko vanhojen artikkeleiden kommentointi tietyn ajan kuluessa. Keskustelun asetuksissa on myös oma osio avatar-kuville, jotka ovat esillä kommentteissa lähettäjän nimen yhteydessä. Asetuksista voidaan valita näytetäänkö kuvia lainkaan ja sekä erilaisia oletuskuvia

käyttäjille, jotka eivät ole ladanneet omaa kuvaa. Kuvassa yhdeksän on kuva-kaappaus avatar-kuvien määrittämisestä.

Kuva 8. Keskustelun asetukset

Avatar-kuvat

An avatar is an image that follows you from weblog to weblog appearing beside your name when you comment on avatar enabled sites. Here you can enable the display of avatars for people who comment on your site.

- Avatarin näyttö Älä näytä Avatar-kuvia
 Näytä Avatar-kuvat
- Luokittelu G – Sopiva kaikille kävijöille
 PG luokitellut gravatit voivat sisältää provosoivasti pukeutuneita ihmisiä, rumia sanoja tai lievästi väkivaltaa.
 R luokitellut gravatit voivat sisältää esimerkiksi kiro sanoja, väkivaltaa, alastomuutta tai kuvia huumeiden käytöstä.
 X luokitellut Gravatit saattavat sisältää vahvaa seksuaalista kuvakieltä tai haitallista väkivaltaa.
- Oletuskuva Valitse avatar, joka näytetään, mikäli kommentoijalla ei ole omaa avatar-kuvaa.
 Tuntematon henkilö
 Tyhjä
 Gravatar-logo
 Identicon (Luodaan sähköpostiosoitteen perusteella)
 Wavatar (Luodaan sähköpostiosoitteen perusteella)
 MonsterID (Luodaan sähköpostiosoitteen perusteella)
 Retro (Luodaan sähköpostiosoitteen perusteella)

Tallenna muutokset

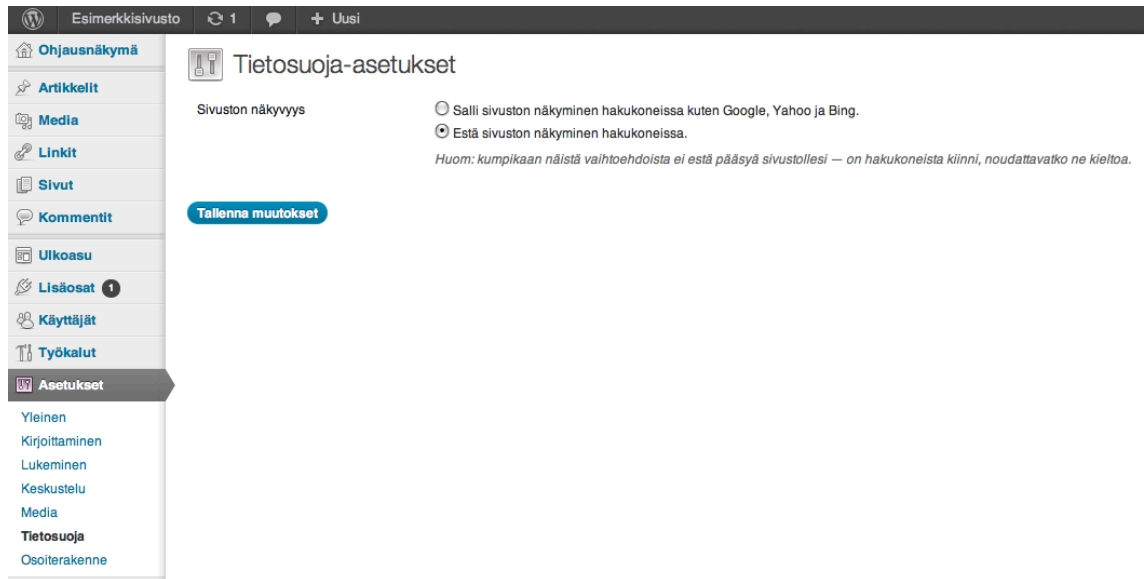
Kuva 9. Avatar-kuvat

Media alisivulla on mediakirjaston asetukset. Mediakirjastolla tarkoitetaan WordPressiin tallennettuja kuvia, videoita ynnä muita tiedostoja. Esimerkiksi staattiselle sivulle lisätty kuva tallentuu automaattisesti mediakirjastoon. Kuvassa kymmenen näkyvistä asetuksista voidaan määrittellä kuvien lisäyksessä käytettävät kolme oletuskokoa: pieni, keskikokoinen ja suuri. Kuvien maksimi-

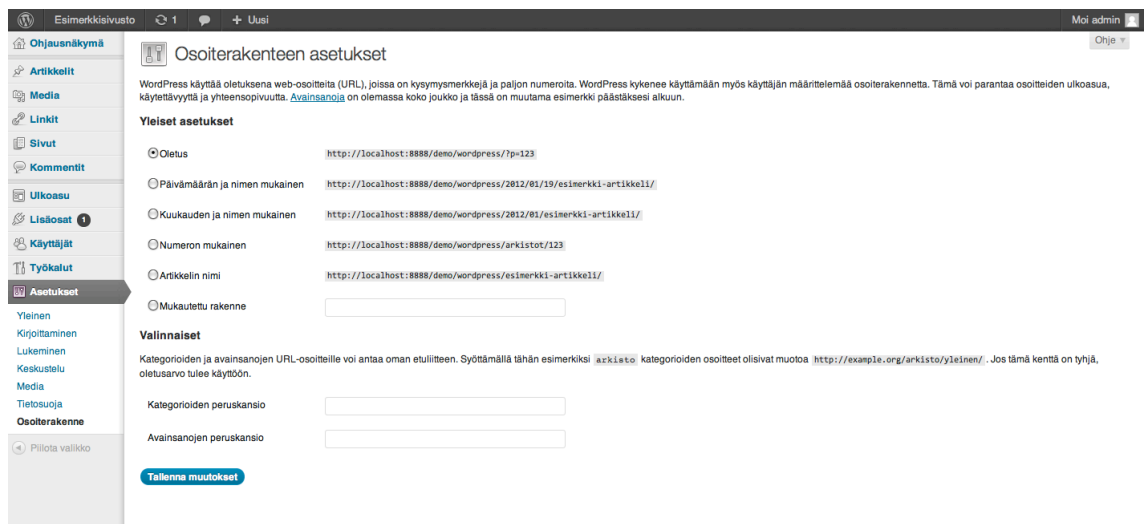
leveys ja -korkeus asetetaan pikseleinä. Toinen kohta mediakirjaston asetuksissa on upotetut kohteet, jossa voidaan määritellä lisätäänkö esimerkiksi YouTube-vidiot automaattisesti kirjoitettavaan artikkeliin tai sivuun. Myös upotettavan sisällön maksimi-leveys ja -korkeus voidaan määritellä. Asetusten kolmas ja viimeinen kohta on tiedostojen siirto, josta voidaan määritellä kansio johon tallennetut tiedostot tallentuvat (oletuksena wp-content/uploads). Siirretyt tiedostot voidaan järjestää myös automaattisesti omiin kansioihin kuukauden ja vuoden mukaan nimettyihin kansioihin.

Kuva 10. Mediakirjaston asetukset

Kuvassa yksitoista esitetty asetusten toiseksi viimeinen kohta on tietosuoja (eng. privacy). Tietosuoja asetuksissa valittavina on ainoastaan yksi asia, halutaanko että sivusto näkyy hakukoneille vai ei. Mikäli hakukoneet estetään, WordPress lisää sivuston HTML-koodin <head> osioon määrittelyn: <meta name='robots' content='noindex,nofollow' />, minkä seurauksena automaattiset hakurobotit jättävät sivuston indeksoimatta (WordPress Codex 2012).

Kuva 11. Tietosuoja-asetukset

Kuva 12. Osoiterakenteen asetukset

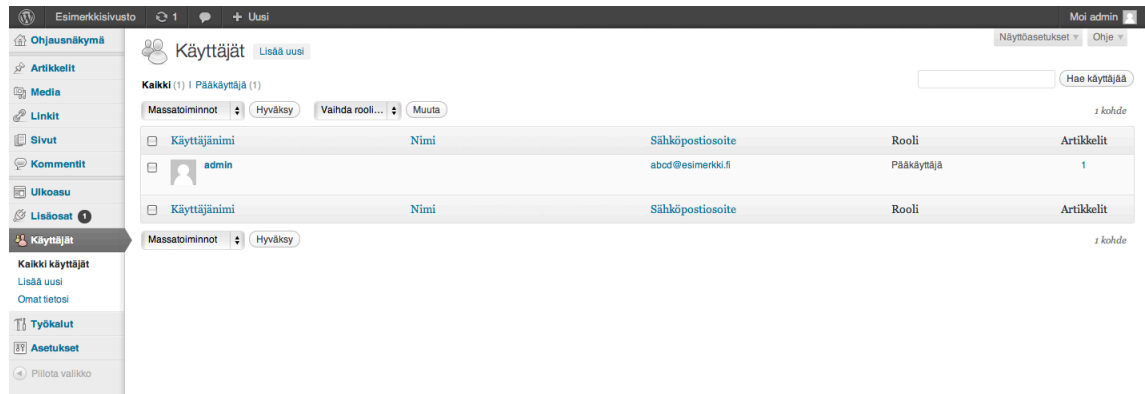
Asetusten viimeinen osio keskittyy osoiterakenteeseen. Oletuksena WordPress näyttää web-osoitteet melko huonosti luettavassa muodossa, esimerkksisivu voi näkyä `www-selaimen osoiterivillä seuraavasti:`
`http://www.esimerkkisivu.fi/?p=123`. Numerot 123 tarkoittavat sivun tai artikkelin tunnistetta. Tämänkaltainen osoiterakenne ei ole kovinkaan käyttäjä- eikä hakukoneystävällinen. Osoiterakenteen yleisissä asetuksissa on valittavissa erilaisia

valmiita rakenteita: päivämäärän ja nimen mukaan, kuukauden ja nimen mukaan, numeron mukainen, artikkelin nimi sekä mukautettu rakenne. Mikäli osoiterakenteeksi valitaan esimerkiksi kuukauden ja nimen mukaan, näyttää esimerkkiosoitte tältä: <http://www.esimerkkisivu.fi/2012/01/esimerkki-sivu> , joka on paljon selkeämpi, lukija näkee heti osoiteriviltä sivun nimen ja milloin se on luotu. Osoiterakenteen valinnaisista asetuksista voidaan määrittellä myös kategorioille ja avainsanoille omat etuliitteet. Kuvassa kaksitoista näkyy osoiterakenteen asetukset.

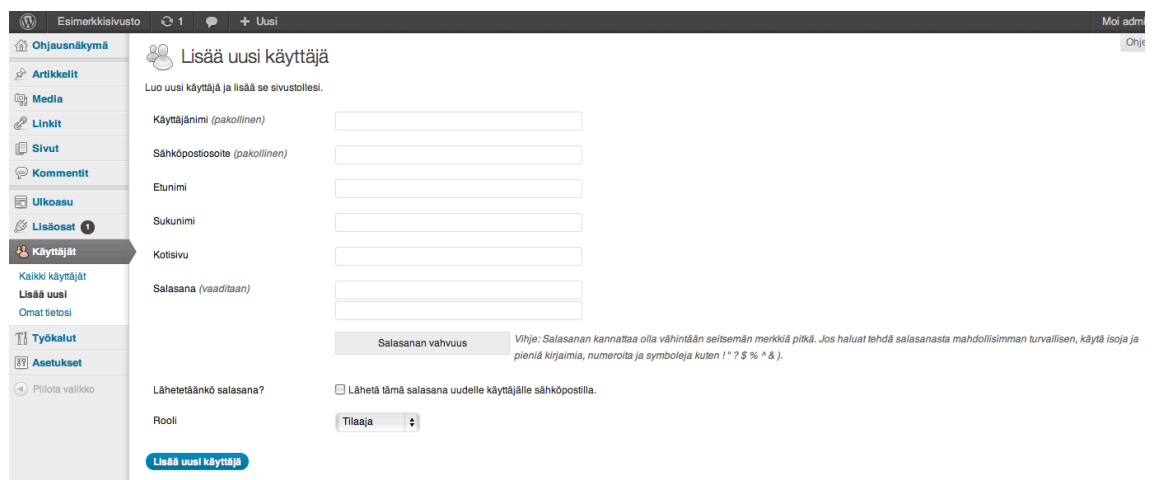
3.4 Käyttäjät

WordPress pitää sisällään viisi erilaista käyttäjäroolia, jotka on alun perin suunniteltu antamaan blogin omistajalle mahdollisuuden hallita, mitä rekisteröityneet käyttäjät pystyvät sivuilla tekemään. Blogin omistaja voi sallia muun muassa seuraavien toimintojen käyttämisen: artikkeleiden kirjoittaminen ja muokkaaminen, sivujen luominen, linkkien määrittäminen, kategorioiden lisääminen, kommenttien moderointi, lisäosien hallinta, teemojen hallinta sekä muiden käyttäjien hallinta (WordPress Codex 2012). Käyttäjäroolit ovat: pääkäyttäjä (eng. administrator), päätoimittaja (eng. editor), kirjoittaja (eng. author), avustaja (eng. contributor) ja tilaaja (eng. subscriber).

Käyttäjien hallinta tapahtuu päävalikosta löytyvän käyttäjät-sivun kautta (kuvassa kolmetoista). Sivulla näkyy rekisteröityjen käyttäjien käyttäjänimi, nimi, sähköpostiosoite, rooli sekä kirjoitettujen artikkeleiden määrä. Pääkäyttäjällä on mahdollisuus muuttaa eri käyttäjien rooleja sivulta löytyvän alavetovalikon kautta. Sivulta löytyy myös niin sanottu massatoiminto-ominaisuus, jonka avulla voidaan poistaa useita käyttäjiä kerralla. Lisäksi oikeasta yläkulmasta löytyy hakulaatikko, jonka kautta voidaan etsiä yksittäisiä käyttäjiä.

Kuva 13. Käyttäjät sivu

Kuva 14. Lisää uusi käyttäjä

Käyttäjät sivulla on myös painike uusien käyttäjien lisäämiseksi. Kuvassa neljätoista on kuvakaappaus uuden käyttäjän lisäyksestä. Uutta käyttäjää lisätessä tulee täyttää seuraavat kentät: käyttäjänimi (pakollinen), sähköpostiosoite (pakollinen), etunimi, sukunimi, kotisivu sekä salasana (pakollinen). Lisäksi valitaan uuden käyttäjän rooli sekä lähetetäänkö salasana käyttäjälle sähköpostitse.

3.5 Teemat

WordPress teemat koostuvat tiedostoista, jotka toimivat yhteen synnyttäen WordPress sivuston ulkoasun ja toiminnallisuuden. Kukin teema voi olla erilainen, tarjoten sivujen ylläpitäjälle mahdollisuuden muuttaa sivuston ulkoasua nopeasti (WordPress Codex 2012). Teeman muodostavia tiedostoja kutsutaan nimellä template files. Tiedostoja on useita erilaisia, käytetyimpiä ovat muun muassa index.php, header.php, footer.php, page.php ja sidebar.php. Yksinkertainen WordPress teema voi olla rakenteeltaan esimerkiksi kuvan 15 kaltainen.

Kuva 15. Yksinkertaisen WordPress teeman rakenne

Header osio pitää sisällään kaiken minkä tulee olla sivun alussa, eli sivuston <head> tagien sisälle kuuluvat asiat, esimerkiksi <doctype> ja <meta> tagit. Header sisältää myös sivun avaavan <body> tagin sekä muita näkyviä osia, kuten mahdollisen logon, valikon, sivuston kuvauksen ynnä muuta (WordPress Codex 2012). Content sisältää luonnollisesti sisällön, eli artikkelit tai sivut. Useat

teemat sisältävät yhden tai useamman sidebar, eli sivupalkki elementin. Ne voivat sisältää esimerkiksi navigaatio-ominaisuuksia tai muuta sivustoon liittyvää lisätietoa. Footer on sivuston alaosaan tuleva kiinteä ja muuttumaton osio, jossa voidaan esittää esimerkiksi linkkejä tai copyright tietoja.

WordPress teemoja voidaan rakentaa varsin vapaasti, eri osioita voidaan poistaa ja uusia lisätä tarpeen mukaan. Esimerkiksi sivupalkkeja voidaan lisätä useampi kappale, hakulomake voidaan siirtää header osioon, footer voidaan poistaa kokonaan ja niin edelleen.

The screenshot shows the WordPress 'Asennetut teemat' (Installed Themes) page. The page title is 'Asennetut teemat' and there is a search bar with the text 'Asenna teemoja'. The current theme is 'Twenty Eleven 1.3, tekijä the WordPress team'. Below this, there is a description of the theme and a list of 'VALINNAT' (Options): 'Vimpaimet | Valikot | Teeman asetukset | Tausta | Otsake'. There is also a section for 'Asennetut teemat' (Installed Themes) with a search bar and a 'Hae asennettuja teemoja' button. The list of themes includes:

- Coraline 1.2, tekijä Automattic**: A squeaky-clean theme featuring a custom menu, header, background, and layout. Coraline supports 7 widget areas (up to 3 in the sidebar, four in the footer) and featured images (thumbnails for gallery posts and custom header images for posts and pages). It includes styles for print and the Visual Editor, special styles for posts in "Asides" and "Gallery" categories, and has an optional full-width page template that
- Parament 1.1, tekijä Automattic**: Parament is a great all-purpose theme featuring a dark color scheme with bright orange highlights and a textured background. Add your own personal flair by uploading a custom header or background image. Parament's full-width image template allows your images to display as large as possible for maximum impact. [Ota käyttöön](#) | [Esikatselle](#) | [Poista](#)
- Toolbox 1.4, tekijä Automattic**: A semantic, HTML5, canvas for CSS artists and an ultra-minimal set of super-clean templates for your own WordPress theme development. [Ota käyttöön](#) | [Esikatselle](#) | [Poista](#)
Kaikki tämän teeman tiedostot ovat kansiossa `/themes/toolbox`.
Avainsanat: custom-menu, sticky-post.
- Twenty Ten 1.3, tekijä the WordPress team**: The 2010 theme for WordPress is stylish, customizable, simple, and readable — make it yours with a custom menu, header image, and background. Twenty Ten supports six widgetized areas (two in the sidebar, four in the footer) and featured images (thumbnails for gallery posts and custom header images for posts and pages). It includes stylesheets for print and

Kuva 16. Asennetut teemat

Teemojen hallinta tapahtuu WordPress päävalikosta löytyvän Ulkoasu sivun Teemat alisivulta. Alasivulla on oma välilehti asennetuille teemoille, sivulla näkyy myös nykyinen käytössä oleva teema. WordPress version 3.3.1 oletusteema on Twenty Eleven 1.3. Teemat sivun toinen välilehti on teemojen asennusta varten. Teemoja voidaan etsiä hakusanan tai ominaisuuksien perusteella. Sivulla on myös linkit suosituimpiin, uusimpiin ja äskettäin päivitettyihin teemoihin.

Valikoima on sama kuin WordPress.org sivuilla, (<http://wordpress.org/extend/themes/>). Mikäli halutaan käyttää muita kuin WordPress.org sivuilta löytyviä teemoja, täytyy teema tiedostot ladata, purkaa ja asentaa manuaalisesti. Kuvassa 16 näkyy asennetut teemat sivu ja viisi asennettua teemaa.

4 VERKKOSIVUN SUUNNITTELU

4.1 Rakenne ja ulkoasu

Sivujen suunnittelu aloitettiin mainostoimisto Designialta saadusta etu- sisältö-sivupohjista (kuvat 17 ja 18). Suunnittelun alkuvaiheessa päätin myös keskittyä ensin sivujen julkiseen puoleen. Jonkin verran ongelmia tuotti se, että saamani materiaalit oli tuotettu Adoben InDesign ohjelmalla ja tallennettu .jpg ja .pdf muotoon. Esimerkiksi .psd tiedosto, jossa eri elementit olisivat olleet omilla tasoillaan olisi helpottanut työtä melko paljon. Mallikuvien perusteella oli kuitenkin helppo lähteä miettimään sivujen rakennetta, joka on melko yksinkertainen. Sivujen yläosassa on punakeltainen palkki jossa on teksti Knights Hospitallers. Headerin yhteydessä on myös vaakatasossa oleva navigaatiopalkki. Nämä molemmat pysyvät muuttumattomina joka sivulla. Näiden alapuolella on luonnollisestikin itse sisältö, jonka koko muuttuu tekstin ja kuvien määrän mukaan. Sisällön jälkeen, sivujen alaosaan, sijoittuu vielä alapalkki joka on myös kiinteä ja muuttumaton, riippumatta valitusta sisältösivusta. Etusivu poikkeaa sisältösivuista, siten että siinä on valkoisen taustan sijasta kokonainen kuva.

Kuva 17. Etusivua

Kuva 18. Sisältösivun malli

Lopullinen ja valmis julkaistu sivusto poikkeaa ulkoasultaan jonkin verran kuvissa 17 ja 18 näkyvistä sivupohjista. Rakenne, eli yläosa, navigaatio, sisältö, alapalkki säilyivät kuitenkin samankaltaisena.

4.2 Teema

Seuraavana vuorossa oli sopivan teeman valitseminen. Yksi vaihtoehto olisi ollut rakentaa kokonaan oma teema alusta asti itse, mutta en nähnyt pitänyt sitä kovinkaan järkevänä vaihtoehtona, koska tarjolla on niin paljon valmiita teemoja joiden avulla sivut voidaan rakentaa. Sopivaksi teemaksi valikoitui nopeasti Toolbox, joka eroaa muista WordPress teemoista melko paljon, koska nimensä mukaisesti se toimii eräänlaisena työkalupakkina oman teeman suunnittelussa. Se on semanttinen, html5 kieltä käyttävä, selkeä ja yksinkertainen teema, jossa ei ole käytännössä lainkaan valmiita CSS-muotoiluja. Kuvassa 19 näkyy Toolbox teeman oletusasetus.

Kuva 19. Toolbox teema

Html5 tuo mukanaan paljon uudistuksia sivujen rakenteen ja selkeän merkkauksen suhteen. Sivujen looginen rakenne voidaan kuvata paljon paremmin kuin ennen (Korpela 2011, 14).

5 VERKKOSIVUN TOTEUTUS

Suunnitteluun ei käytetty kovinkaan paljon aikaa, vaan aloitin varsinaisten sivujen työstämisen heti saatua hallinta- & FTP-tunnukset www-palvelimelle. Sivuille tehtiin heti aluksi yksinkertainen ilmoitus siitä, että sivut avataan lähiaikoina (kuva 20).

Kuva 20. Ilmoitus osoitteessa www.hosj.fi

Seuraava vaihe oli WordPressin asennus, joka tehtiin erilliseen kansioon. Sivuja voitiin siis työstää ja tarkastella osoitteessa <http://hosj.fi/wordpress> ja samalla mahdolliset vierailijat näkivät etusivulla ilmoituksen sivujen avaamisesta. Varsi-

nainen asennus käytiin jo läpi luvussa 3.1 ja teemojen asennus luvussa 3.5, joten en käsittele niitä tässä vaiheessa sen enempää.

Sivujen ulkoasuun tehtiin jonkin verran muutoksia alkuperäisiin sivupohjiin (kuvat 17 ja 18) nähden. Yläpalkin Knights Hospitallers teksti muutettiin muotoon Knights Hospitaller, alaosan Since 1023 teksti otettiin pois, etusivun vaakunaa muutettiin ja sivulle lisättiin teksti ”PRO FIDE PRO UTILITATE HOMINUM”. Myös alapalkin tekstejä muutettiin ja sivujen beigen taustaväriin tilalle laitettiin elävämmän näköinen tekstuuri.

Kuva 21. Favicon nettiselaimen osoiterivillä

Sivuille lisättiin myös favicon (lyhenne sanoista favorites icon), joka on pieni kuvake, joka näkyy useimmissa www-selaimissa osoiterivin vasemmassa laidassa (kuva 21) ja sivun nimen vieressä kirjanmerkeissä.

5.1 Sivut ja sisältö

Myös julkisen puolen sivut ja samalla valikko muuttuivat jonkin verran alkuperäisistä suunnitelmista. Sivut luotiin WordPressin päävalikosta löytyvän sivutlinkin kautta. Lopullisiksi sivuiksi tulivat: Etusivu, Ritarikuntamme, Toiminta, Jäsenyys, Historiaa ja yhteystiedot. Sisällön sain erillisenä Microsoft Word tiedostona, josta tekstit oli helppo kopioida sivuille. Samalla sivuille lisättiin myös jonkin verran erilaisia kuvia.

Suljetuille, jäsenille tarkoitettuille sivuille, luotiin yhteensä neljä sivua: Jäsenrekisteri, Vaakunarekisteri, Jäsentiedotteet ja Tapahtumat. Koska ritarikunnan jäsenmäärä on melko pieni, toteutettiin jäsenrekisteri yksinkertaisena staattisena sivuna. Sivulle lisättiin taulukko, jossa on kolme saraketta: ensimmäisessä

sarakkeessa on jäsenen nimi, toisessa osoite ja kolmannessa sähköpostiosoite. Vaakunarekisteriin lisättiin yhteensä viisitoista erilaista vaakunaa jpg-kuvina. Jäsentiedotteet sivulle tehtiin neljä alasivua: Päämaja, Suurpioraatti, Auranmaan komentajakunta sekä Uudenmaan komentajakunta. Nämä neljä alasivua tehtiin toimimaan ikään kuin blogina, eli tiedotteet näkyvät ylhäältä alaspäin, uusin tiedote ensimmäisenä. Kullekin osiolle luotiin oma kategoria, joiden avulla pystyttiin muodostamaan ehtolauseet, jotka määrittävät mitkä tiedotteet näytetään milläkin sivulla:

```
<?php
query_posts('cat=7');
while ( have_posts() ) : the_post();
?>
```

Query_posts on yksi WordPressin valmiista funktioista. Se on helpoin tapa muokata sitä, miten WordPress näyttää artikkelit oletuksena. Sen avulla voidaan esimerkiksi muuttaa artikkelisivulla näytettävien tekstien määrää (WordPress Codex 2012). Tässä tapauksessa funktioon asetettiin ehto ('cat=7'), eli sivulla näytetään ainoastaan kategoriaan seitsemän kuuluvat artikkelit.

5.2 Muotoilut

Yksi suurimmista sivujen työstämiseen liittyvistä vaiheista oli CSS-tyylitiedostojen muokkaaminen. Toolbox teemassa ei ollut valmiina käytännössä mitään ulkoasuun liittyviä muotoiluja, joten kaikki piti määritellä itse. Tekstien värit, fontit, otsikot, sivun keskitys ynnä muut. Sivujen pääkirjasimeksi valikoitui selkeä ja toimiva Helvetica, joka on yksi maailman käytetyimpiä fontteja. Vaikka Helvetica on yleinen fontti ja sen pitäisi toimia hyvin eri käyttöjärjestelmissä ja selaimissa, on silti hyvä määritellä muitakin fontteja, joita käytetään mikäli ensisijainen fontti ei ole käytettävissä. Tässä tapauksessa tyylimäärittelyihin lisättiin Helvetican perään vielä Arial sekä Verdana: font-family: Helvetica, Arial, Verdana;

Otsikoiden fontiksi asetettiin Pinyon Script, joka kuuluu Googlen Web Fonts valikoimaan. Google Web Fonts sisältää erittäin suuren valikoiman korkealaatuisia

fontteja, joiden käyttö on helppoa. Lisäksi fontit toimivat myös useimmissa selaimissa ja ne ovat avointa lähdekoodia, joten niitä voidaan käyttää epäkaupallisissa ja kaupallisissa projekteissa (Google 2012). Fonttien käyttö tapahtuu lisäämällä www-sivun <head> osioon määritelmä: <link href='http://fonts.googleapis.com/css?family=Pinyon+Script' rel='stylesheet' type='text/css'> , jonka jälkeen fonttia voidaan käyttää normaalisti, tässä tapauksessa lisäämällä tyylitiedostoon määritelmä: font-family: 'Pinyon Script', cursive;.

Myös tekstien värityksiä piti muokata yhtenäiseksi muun ulkoasun kanssa. Otsikot määriteltiin tumman punaisiksi ja linkit tumman keltaisiksi. Samat väritykset asetettiin myös päävalikkoon, kun hiiri on tietyn otsikon kohdalla tai tietty sivu on aktiivisena, muuttuu sen taustaväri tumman keltaiseksi.

5.3 Kirjautuminen

Kuten jo aiemmissa luvuissa todettiin, sivuille haluttiin toteuttaa erillinen osio jäsenille. Tätä varten sivuille piti rakentaa erillinen kirjautumisjärjestelmä. WordPress sisältää valmiit työkalut ja toiminnot tätäkin varten. Kirjautuminen haluttiin pitää mahdollisimman yksinkertaisena, joten jäseniä varten luotiin ainoastaan yksi yhteinen käyttäjätunnus & salasana. Käyttäjärooliksi asetettiin tilaaja (eng. subscriber), eli jäsenten oikeudet rajoittuivat ainoastaan sivujen lukemiseen.

Kuvassa 22 näkyy päävalikon oikeaan reunaan lisätty ”Jäsenille” linkki, mitä kautta kirjautuminen tapahtuu.

Kuva 22. Päävalikko ja Jäsenille linkki

Linkki ohjautuu WordPressin oletuskirjautumissivulle, jonka osoite on muotoa <http://www.hosj.fi/wp-login.php>, joka ei kuitenkaan näytä kovinkaan käyttäjäväliseltä, joten osoite muutettiin muotoon <http://www.hosj.fi/jasenille>. Tämä

tapahtui muokkaamalla www-palvelimelta löytyvää .htaccess tiedostoa. Htaccess tiedosto on Apache-palvelinohjelmiston asetustiedosto ja sen avulla voidaan tehdä erilaisia kansiokohtaisia asetuksia (The Apache Software Foundation 2012). Kirjautumissivun osoitteen ohjaus tehtiin lisäämällä .htaccess tiedoston alkuun rivi: RewriteRule ^jassenille\$ http://hosj.fi/wp-login.php [NC,L]. Hakusulkeissa olevat NC kirjaimet tarkoittavat ”no case”, eli isoilla ja pienillä kirjaimilla ei ole merkitystä, esimerkiksi http://www.hosj.fi/jAsEnille ohjautuu samalle kirjautumissivulle.

WordPress sisältää valmiita kirjautumiseen liittyviä funktioita. Näiden avulla toteutettiin seuraavanlainen ehtolause kirjautumisen yhteyteen:

```
<?php
if ( is_user_logged_in() ) {
    echo '<a href="' . wp_logout_url( home_url() ) . '" title="Logout">Kirjaudu ulos</a>';
} else {
    echo '<a href="http://hosj.fi/jassenille">Jäsenille</a>';
}
?>
```

is_user_logged_in() tarkistaa onko käyttäjä kirjautunut sisään, jos on, valikossa näkyy linkki ”Kirjaudu ulos”. Jos käyttäjä ei ole kirjautunut sisään, valikossa näkyy linkki ”Jäsenille”. Jäsenille linkin painamisen jälkeen käyttäjä ohjautuu kirjautumissivulle, joka on oletuksena kuvan 23 kaltainen.

Kuva 23. Kirjautumissivu

Sivun ulkoasua haluttiin muuttaa hieman yhtenäisemmäksi muiden sivujen kanssa. Tätä varten asennettiin Custom Login lisäosa, jonka avulla voitiin tehdä muutoksia WordPressin kirjautumissivulle. Lisäosan asetuksista pystyy vaihtamaan kirjautumissivun taustaa, logoa, fontteja, värejä ynnä muuta. Muutokset voi tehdä graafisen käyttöliittymän kautta tai lisäämällä omaa css-koodia. Kuvassa 24 näkyy, että WordPress logon tilalle vaihdettiin JÄSENILLE teksti ja sivun taustaksi laitettiin sama tekstuuri, joka on käytössä myös muilla sivuilla.

Kuva 24. Muokattu kirjautumissivu

Kuvassa 25 näkyy miten sivuston ulkoasu pysyy samana sisäänkirjautumisen jälkeen, ainoastaan päävalikon linkit muuttuvat.

Kuva 25. Valikko sisäänkirjautuneille jäsenille

5.4 Hakukoneoptimointi

Ennen sivuston julkaisua tehtiin vielä pieniä hakukoneoptimointiin (eng. search engine optimization) liittyviä viilailuja. Hakukoneoptimoinnilla tarkoitetaan, että www-sivut rakennetaan, niin että niiden mahdollisuudet paranevat hakukoneiden kanssa. Sitä varten täytyy ymmärtää miten hakukoneohjelmistot suhtautuvat sivuihin sekä käyttää tervettä järkeä sen varmistamiseksi, että sivut on optimoitu hakukoneiden näkökulmasta. Tämä tarkoittaa pohjimmiltaan hyvien suunnittelumenetelmien harjoittamista, minkä johdosta sivuista tulee helppokäyttöiset myös ihmislukijoille (Davis 2007, 53-54).

Ensimmäinen asia johon keskityttiin oli sivujen osoiterakenne. Oletuksena sivujen osoite näkyy muodossa <http://www.hosj.fi/?p=123>, eli loppuosan numero ilmaisee kunkin sivun yksilöllisen tunnusteen. Tämä numero ei kuitenkaan kerro sivujen vierailijoille eikä hakukoneille paljoakaan, joten se tulee muuttaa selkeämpään muotoon. Kuten jo luvussa 3.3 todettiin, WordPress tarjoaa hyvät työkalut osoiterakenteen muokkaamiseen. Rakenne muutettiin sellaiseksi, että osoiterivillä näkyy selkeästi kunkin sivun nimi, esim. <http://www.hosj.fi/toiminta>.

Toinen hakukoneoptimoinnin kannalta tärkeä asia oli sivujen title, eli otsikko elementti. Se näkyy esimerkiksi Googlen hakutuloksissa klikattavana linkkinä sekä myös useimpien www-selaimien yläpalkissa. Toolbox teema muodostaa oletuksena eri sivujen title-elementit hakukoneoptimoinnin kannalta hyvään muotoon. Alkuosassa näytetään sivun nimi, esimerkiksi Historiaa, ja loppuosassa näkyy sivuston nimi, Ritarikunta Knights Hospitaller Suomi. Näiden välissä on erottimena pystyviiva | .

Lopuksi sivuille asennettiin vielä Google XML Sitemaps lisäosa, joka muodostaa XML-sivustokarttatiedoston sivuston sisällöstä sekä lähettää nämä tiedot yleisimmille hakukoneille. XML-sivustokarttatiedosto auttaa Googlea ja muita hakukoneita löytämään sivustolla olevat sivut helpommin (Google 2011).

5.5 Käyttöönotto

Hospitaller Order of St John of Jerusalem ritarikunnan verkkosivut julkaistiin huhtikuun kuudes päivä 2012. Julkaisupäivä päätettiin ritarikunnan aiemmin järjestämässä kokouksessa, jossa sivut katsottiin läpi ja päätettiin, että ne ovat valmiit julkaistavaksi. Ennen julkaisua sivujen toimivuutta testattiin eri www-selaimilla. Testaus sujui ilman suurempia yllätyksiä, koska sivuja oli tarkasteltu eri selaimilla jo aiemmin sivuja työstäessä.

6 YHTEENVETO

Yksi opinnäytetyöni haastavimmista osuuksista oli kirjallisen lähdeaineiston etsiminen ja löytäminen. Eri julkaisujärjestelmiä (ja erityisesti WordPressiä) käsittelevää materiaalia ei tuntunut olevan saatavilla kovinkaan paljoa painetussa muodossa. Siksi käyttämäni lähdemateriaali painottuikin melko vahvasti erilaisiin sähköisiin aineistoihin. Aihealue on toisaalta myös varsin nopeasti kehittyvä, joten painettu tieto vanhenee nopeasti. Alkuperäiseen suunnitelmaani kuului että olisin tehnyt vertailua muutaman eri julkaisujärjestelmän välillä, mutta päätin kuitenkin jättää sen pois lopullisesta työstäni.

Varsinainen toteutus sujui hyvin, sivusto vastasi sille asetettuja tavoitteita. Projektille ei sovittu mitään tarkkaa päivämäärää jolloin kaiken pitäisi olla valmista, joten eri ominaisuuksia ja toiminnallisuuksia pystyttiin hiomaan kuntoon rauhas- sa ilman kiirettä. Sivuston ulkoasun olisi ehkä voinut tehdä eri näköiseksi, mutta koska se oli jo valmiiksi suunniteltu, ei suurempia muutoksia ollut mahdollista tehdä. Toisaalta liian moderni ulkoasu ei olisi ritarikunnalle todennäköisesti sopinutkaan. Jäsen- ja vaakunarekisterin olisi voinut toteuttaa kokonaan omana lisäosanaan (eng. plugin) siten, että tiedot olisi tallennettu omiin tietokanta- tauluihin, mutta tämä olisi vaatinut melko mittavan määrän PHP-ohjelmointia ja ylimääräisiä työtunteja. Tämänhetkinen toteutus vastaa kuitenkin toimeksianta- jan toiveita ja tarpeita.

Erkki Pursilta, joka toimi ritarikunnan yhteyshenkilönä, pyydettiin sivujen julkai- sun jälkeen kommentteja projektista. Kommentit löytyvät kokonaisuudessaan työn liitteenä. Niissä todetaan muun muassa, että omien www-sivujen tekemistä oli mietitty ja suunniteltu jo pidemmän aikaa. Toteutus vastasi hyvin ritarikunnan toiveita ja WordPress julkaisujärjestelmä koettiin mutkattomaksi käyttöä.

LÄHTEET

Davis, H. 2007. Google – Kuinka varmistat verkkonäkyvyytesi. Jyväskylä: Gummerus

Korpela, J.K. 2011. HTML5 – Uudet ominaisuudet. Porvoo: Bookwell Oy

Google 2011. Hakukoneoptimoinnin aloitusopas. Viitattu 30.1.2012
<http://www.google.fi/intl/fi/webmasters/docs/search-engine-optimization-starter-guide-fi.pdf>

Google 2012. Google Web Fonts. Viitattu 30.1.2012 <https://developers.google.com/webfonts/>

Google 2012. Google Trends. Viitattu 30.1.2012
<http://www.google.com/trends/?q=blogger,+joomla,+drupal,+sharepoint,+wordpress&ctab=0&geo=all&date=all&sort=0>

The Apache Software Foundation 2012. Apache Tutorial: .htaccess files. Viitattu 30.1.2012
<http://httpd.apache.org/docs/2.2/howto/htaccess.html>

WordPress 2012. About WordPress. Viitattu 30.1.2012 <http://wordpress.org/about/>

WordPress 2012. Extend. Viitattu 30.1.2012 <http://wordpress.org/extend/>

WordPress 2012. Features. Viitattu 30.1.2012 <http://wordpress.org/about/features/>

WordPress 2012. Requirements. Viitattu 30.1.2012 <http://wordpress.org/about/requirements/>

WordPress 2012. WordPress News. Viitattu 30.1.2012
<http://wordpress.org/news/2011/12/sonny>

WordPress Codex 2012. Function Reference/query posts. Viitattu 30.1.2012
http://codex.wordpress.org/Function_Reference/query_posts

WordPress Codex 2012. Installing WordPress. Viitattu 30.1.2012
http://codex.wordpress.org/Installing_WordPress

WordPress Codex 2012. Roles and Capabilities. Viitattu 30.1.2012
http://codex.wordpress.org/Roles_and_Capabilities

WordPress Codex 2012. Settings Privacy Screen. Viitattu 30.1.2012
http://codex.wordpress.org/Settings_Privacy_Screen

WordPress Codex 2012. Stepping Into Templates. Viitattu 30.1.2012
http://codex.wordpress.org/Stepping_Into_Templates

WordPress Codex 2012. Theme Development. Viitattu 30.1.2012
http://codex.wordpress.org/Theme_Development

WordPress 2012. WordPress Sites in the World. Viitattu 30.1.2012
<http://en.wordpress.com/stats>

Ritarikunnan kommentteja projektista

1. Miksi projekti käynnistettiin / yleiset tavoitteet teidän puoleltanne?

"Ritarikuntamme on jo pitkään haaveillut omista nettisivuista ja nyt sille avautui hyvä toteutuskanava. Sivuston tavoite on lisätä tunnettuutta Suomessa ja Baltian alueella."

2. Onnistuiko projekti odotustenne mukaisesti?

"Se jää nähtäväksi, mutta jäsenistön ensi kommentit ovat todella rohkaisevia. Aikataulu on ollut sopiva ja aineistoa riittävästi."

3. Mietteitä WordPress-julkaisujärjestelmästä? Onko helppo käyttää?

"Minulle täysin uusi järjestelmä, toimii kuitenkin loogisesti, eikä tarvitse perehtyä koodaamisen mystiseen maailmaan. Käyttö on mutkatonta ja helppo omaksua."

4. Mieli pide sivuston ulkoasusta ja rakenteesta? Vastaako toiveita?

"Ulkoasu ja rakenne vastaavat täysin Ritarikunnan näkemyksiä ja rakenne toimii toivotulla tavalla."

5. Jäikö sivuille jotain kehitettävää / parannettavaa?

"Toki pieniä muutoksia, parannuksia, saattaa ajan myötä tulla, kun sivut on julkaistu."